

Metro nemá nést jména propagátorů totality

15.6.2026 - | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů Ladislav Kudrna stojí za iniciativou, která vedla ke změně názvu budoucí stanice metra D z Olbrachtova na Ryšánka. Podle něj bylo nepřijatelné, aby významný dopravní uzel nesl jméno spisovatele Ivana Olbrachta, který aktivně podporoval zločinný komunistický režim. V rozhovoru vysvětluje, proč považuje proměnu veřejného prostoru za důležitou součást vyrovnávání se s minulostí, jak probíhala jednání s magistrátem i dopravním podnikem a proč nakonec zvítězil historický název Ryšánka.

Proč jste se rozhodl iniciovat změnu názvu stanice metra Olbrachtova?

Rád bych zdůraznil, že jsem nebyl sám. Veřejný prostor není neutrální. Názvy ulic, náměstí nebo stanic metra odrážejí hodnoty společnosti a to, koho si připomínáme. V případě Ivana Olbrachta jsem dlouhodobě vnímal problém v tom, že byl prezentován především jako významný spisovatel, zatímco jeho aktivní podpora komunistického režimu a totalitní ideologie zůstávala stranou. Nešlo o snahu někoho „vymazat“ z dějin. Šlo o otázku, zda má moderní demokratická společnost dále zviditelňovat člověka, který se výrazně podílel na legitimizaci komunistického hnutí, včetně jeho propagandy. Nemluvě o schvalování likvidace třídních nepřátel režimu. Myslím, že je správné o těchto věcech otevřeně mluvit a veřejný prostor podle toho kultivovat.

Součástí celé iniciativy byla také veřejná debata v paláci Archa. Jaký měla význam?

Veřejná debata v paláci Archa byla důležitá, protože ukázala, že otázka názvů ve veřejném prostoru není jen technická nebo administrativní záležitost. Nejde pouze o ceduli na stanici metra. Jde o to, jakým způsobem společnost přemýšlí o vlastní minulosti, koho si připomíná a jaké hodnoty chce předávat dál. Debaty se účastnili historici, zástupci města, odborná veřejnost i občané a zaznívala celá škála názorů. To považuji za důležité. A pokud debata kolem Ryšánky přispěla k tomu, že si lidé začali více všimnout souvislostí mezi historií, politikou a veřejným prostorem, pak splnila svůj smysl.

Co konkrétně vám na osobnosti Ivana Olbrachta vadilo nejvíce?

Ivan Olbracht byl bezpochyby talentovaný autor. To nikdo nezpochybňuje. Jenže zároveň byl přesvědčeným komunistou a člověkem, který aktivně podporoval sovětský model společnosti. Během první republiky patřil mezi výrazné intelektuály z řad extrémní levice, zatímco po válce náležel mezi aktivní podporovatele rudé totality. Často se zapomíná, že intelektuálové a umělci sehráli v nástupu totalitních režimů velmi důležitou roli. Totalita nezačíná jen represí. Začíná i tím, že ji někdo ospravedlňuje, romantizuje nebo jí dodává kulturní legitimitu. A právě proto je důležité tyto osobnosti hodnotit v celé jejich složitosti.

Jak vznikl návrh na nový název Ryšánka?

Od začátku jsem byl přesvědčen, že změna názvu nemá být ideologickým gestem, ale návratem k historické a místní identitě. Název Ryšánka má hlubokou vazbu k dané lokalitě. Odkazuje na historickou usedlost i tradiční označení oblasti, které místní lidé dobře znají. Právě to mi připadalo správné – místo politicky zatíženého názvu vrátit do veřejného prostoru něco autentického, přirozeného a historicky ukotveného.

Jak složitá byla jednání o změně názvu?

Nebyla jednoduchá. Každá změna názvu ve veřejném prostoru vyvolává emoce a diskusi, což je samozřejmě legitimní. Jednali jsme s politiky, historiky, zástupci města i Dopravního podniku. Zaznívaly různé názory - od podpory až po obavy, že jde o „přepisování historie“. Já si ale myslím pravý opak. Přepisováním historie by bylo ignorovat problematické stránky osobností, které byly v minulosti glorifikovány z ideologických důvodů. Demokracie má být schopna vést kritickou debatu o vlastní minulosti.

Vnímáte tuto změnu jako symbolický krok?

Ano, bezpochyby. Symboly jsou důležité. Veřejný prostor vypovídá o tom, jaká společnost chceme být a jaké hodnoty předáváme dalším generacím. Pokud dnes jasně pojmenujeme, že nechceme oslavovat osoby spojené s totalitní ideologií, není to projev intolerance, ale historické odpovědnosti. Současně ale zdůrazňuji, že nejde o žádné „mazání“ minulosti. Ivan Olbracht zůstává součástí české literární historie. Jen si myslím, že stanice metra není vhodným místem pro symbolické ocenění člověka s takto problematickým politickým odkazem.

Jakou roli má podle vás v těchto debatách ÚSTR?

Ústav pro studium totalitních režimů má povinnost otevírat veřejnou debatu o moderních dějinách a upozorňovat na souvislosti, které mohou být zapomenuty nebo zjednodušovány. Naší rolí není diktovat společnosti, co si má myslet, ale přinášet fakta, historický kontext a podporovat kritické myšlení. Debata o názvech ulic nebo stanic metra není malicherná. Je to debata o historické paměti, hodnotách a vztahu k vlastní minulosti. A právě to je tématem, kterému se ÚSTR dlouhodobě věnuje. Jak jsme ukázali v celé řadě případů, například i v kauze Fremr.

Co pro vás osobně znamená, že stanice nakonec ponese název Ryšánka?

Beru to jako důkaz, že veřejná debata má smysl. Nejde o osobní vítězství, ale o určitou kulturní změnu. Jsem rád, že se podařilo najít řešení, které respektuje historii místa a současně není spojeno s oslavou totalitní ideologie. Ryšánka je název, který do lokality přirozeně patří. A pokud tato změna zároveň otevře širší diskusi o tom, koho a proč ve veřejném prostoru připomínáme, pak to celé mělo smysl. Zároveň si musím trochu povzdechnout, jelikož se domnívám, že linka D jako Dějiny by byl skvělý a inovátorský počín.

Stanice Ryšánka se stane součástí prvního úseku nové linky D pražského metra, jehož zprovoznění je v současnosti plánováno na začátek příštího desetiletí. Nová linka má významně odlehčit přetížené dopravě v jižní části Prahy a propojit důležité městské části s centrem metropole. Změna názvu stanice tak nebude jen technickou či administrativní úpravou, ale také symbolickým momentem, který ukazuje, že podoba veřejného prostoru vzniká nejen podle dopravních potřeb, ale i podle hodnot a historické paměti společnosti.

AUTOR: **PETRA JUNGWIRTHOVÁ**

ILUSTRAČNÍ FOTO: **ÚSTR a Dopravní podnik hl. m. Prahy**

<https://www.ustrcr.cz/metro-nema-nest-jmena-propagatoru-totality-rysanka-vraci-mistu-historii>